Liikenne- ja viestintäministeriölle

Viite: VN/3743/2024
Aihe: Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä ajoneuvolain ja rikosrekisterilain muuttamiseksi
Asia: LAUSUNTO Pelastusajoneuvoja koskevasta ajoneuvolain kohdasta ja siihen liittyvistä ajoneuvoverolain kohdista

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry – Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf (SSPL) toteaa lausuntonaan seuraavat muutostarpeet lakimuutosesitykseen, sekä huomiot asiakokonaisuuteen liittyen:

Esitämme, että ajoneuvolain 30§ muutetaan esitetyn kaltaisesta koskemaan kaikkia pelastusajoneuvoja, eikä siihen tehdä omistaja ja haltijapohjaista rajausta rajaten sopimuspalokuntien hankintamahdollisuuksia.

Sopimuspalokunnat, jotka ostavat itse kalustoa, kuten pelastusajoneuvoja toimintaansa, tekevät sen tarjotakseen parempaa ja laadukkaampaa palvelua yhteiskunnalle. Kalustohankintoja ei sopimuspalokunnissa tehdä kepein perustein niiden ollessa palokuntayhdistysten taloudessa erittäin merkittäviä hankintoja. On epäjohdonmukainen tilanne palokunnan saadessa yhteiskunnalta sopimuskorvausta pelastustoimen lakisääteisten tehtävien hoitamisesta, mutta samaan aikaan ollessa tarve vielä lisäksi hankkia tarpeellista ja välttämätöntä kalustoa näiden tehtävien hoitamiseen tätä korvausta siihen käyttäen. Realiteetti kuitenkin on se, että osassa maata näin toimitaan. Tällöin ei missään nimessä tule keinotekoisesti lainsäätelyllä rajoittaa tätä sopimuspalokuntien pyyteettömästi yhteiskunnalle tekemää toimintaa, vaan tulee mahdollistaa kaikkien tarpeellisten pelastusajoneuvojen hankkiminen sopimuspalokunnan käyttöön palokuntayhdistyksen näin halutessa. Pykäläesityksemme lisäksi yksinkertaistaa lain kohtaa ja vähentää erilaisten erillistarkennusten tarvetta. Parhaan arviomme mukaan täten säädetyllä lailla on pelastustoimen toimintakykyä parantava vaikutus.

Suomen Sopimuspalokuntien Liiton esitys:

Ajoneuvolaki 30 §

Pelastusauto, poliisiajoneuvo, Tullin ajoneuvo ja Rajavartiolaitoksen ajoneuvo

Pelastusauto on:
1) pelastustoimen käyttöön erityisesti valmistettu, kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnia oleva M- tai N-luokan ajoneuvo;
2) muu M- tai N-luokan ajoneuvo, joka on hyvinvointialueen pelastuslaitoksen tai valtion pelastushallinnon viranomaisen, Pelastusopiston tai lentoaseman pitäjän ***tai hyvinvointialueen kanssa sopimuksen tehneen palokunnan*** *hallinnassa ja jota käytetään yksinomaan pelastustoimen tehtäviin;*

Vaihtoehtoisesti esitämme, että samalla kun ajoneuvolain pykälää 30§ muutetaan, mutta mikäli ensisijaisen esityksemme mukaan ajoneuvorajauksia sopimuspalokuntien osalta ei kokonaan poisteta, lasketaan miehistöautoja koskevan paikkasääntelyn määrä kuljettajaan ja kuuteen matkustajaan.

Vaatimus pelastustoimen miehistöautojen paikkaluvusta kuljettaja ja kahdeksan matkustajaa rajoittaa toiminnallisesti tarkoituksenmukaisten ajoneuvojen hankintaa tällä hetkellä tarpeettomasti. Pelastuslaitokset esimerkiksi voivat ostaa paikkaluvultaan pienempiä ajoneuvoja, jolloin ajoneuvot voidaan rakentaa ja varustella tarkoituksenmukaisemmin ja toimivammin, kuin palokuntayhdistysten hankkimat ajoneuvot. Lisäksi on olemassa viitteitä siitä, että ajoneuvovalmistajat eivät jatkossa enää voi tarjota esimerkiksi sähkökäyttöisiä henkilöautoja vaaditulla yhdeksän hengen kantavuudella. Mikäli ensisijainen esityksemme palokuntayhdistyksiä koskevasta sääntelyn vapauttamisesta kokonaisuudessaan ei toteudu, on miehistöautoja koskevaa sääntelyä muutettava yhdessä alkuperäisen lakiesityksen tavoin siten, että seitsenpaikkaiset miehistöautot mahdollistuvat.

Suomen Sopimuspalokuntien Liiton vaihtoehtoinen esitys:

Ajoneuvolaki 30 §

Pelastusauto, poliisiajoneuvo, Tullin ajoneuvo ja Rajavartiolaitoksen ajoneuvo

Pelastusauto on:
1) pelastustoimen käyttöön erityisesti valmistettu, kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnia oleva M- tai N-luokan ajoneuvo;
2) muu M- tai N-luokan ajoneuvo, joka on hyvinvointialueen pelastuslaitoksen tai valtion pelastushallinnon viranomaisen, Pelastusopiston tai lentoaseman pitäjän hallinnassa ja jota käytetään yksinomaan pelastustoimen tehtäviin;
3) sopimuspalokunnan käytössä oleva kokonaismassaltaan enintään 3,5 tonnia oleva M- tai N-luokan nelivetoinen ajoneuvo, jonka korityyppi on avolava ja jota käytetään yksinomaan pelastustoimen tehtäviin;
*4) palokunnan omistuksessa oleva miehistöauto, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa vähintään **kuudelle** henkilölle.*

Lisäksi esitämme ajoneuvoverolain 12§ ja autoverolain 23§ muutettavan yksiselitteisesti siten, että kaikki pelastusajoneuvot ovat ajoneuvoverosta vapaita omistajasta riippumatta.

Sopimuspalokuntien rahoitus on jatkuvasti leikkausten kohteena yleisesti pelastustoimen rahoituksen myötä. Esimerkiksi arvonlisäverojen korotus on kohdistunut täysimääräisesti myös sopimuspalokuntien toimintaan. Sopimuspalokuntien rahoitus tulee pääasiassa niiden pelastustoimelle tuottamista, erittäin kustannustehokkaista palveluista. Tutkimuksen* mukaan sopimuspalokuntatoimintaan sijoitettu raha tulee vähintään yksitoistakertaisesti takaisin yhteiskunnan hyödyksi. Täten ei tulisi keinotekoisesti juuri sopimuspalokuntien pelastustoimelle pelastustoimen käyttöön ja tarpeeseen hankittua ajoneuvokalustoa erikseen valikoiden verottaa, vaan pelastusajoneuvoja jo nyt koskeva verovapaus tulee olla yksiselitteisen selkeä ja koskea tasapuolisesti kaikkia ensisijaisen esityksemme kaltaisia ajoneuvolain 30§ mukaisia pelastusajoneuvoja omistajasta riippumatta. Esittämämme sääntelyn muutos selkeyttää ajoneuvoverolakia ja poistaa sieltä pykälien erityisehtoja. Arviomme mukaan pelastustoimi ja yhteiskunta saavat tällä pienellä muutoksella käyttöönsä moninkertaisesti tarkoituksenmukaisempaa ja suorituskykyisempää pelastustoimen palvelua.

Suomen Sopimuspalokuntien Liiton esitys:

Ajoneuvoverolaki 12 §

Verosta vapaat ajoneuvot Ajoneuvoverosta ovat vapaat:

— —

4) pelastus- ja sairasautot

Autoverolaki 23 §

Verosta vapaat ajoneuvot

Autoverosta on vapaa:
1) ajoneuvolain 30 §:ssä tarkoitettu pelastusauto

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry - Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf

Aleksi Peurala
Järjestöpäällikkö

**Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö - Palokuntatoiminnan taloudellisten, sosiaalisten ja yhteiskunnallisten hyötyjen SROI-arviointi. 2024.*